



# Türkiye Barolar Birliđi Başkanlığı

**İzmir 3. İdare Mahkemesi**

**T. 11.11.1992**

**E. 1991/827**

**K. 1992/1064**

**KONU**

: 1. derece arkeolojik sit iken, sit dereceleri önce 3. derece olarak değiştirilen, tekrar 1. dereceye yükseltilen, itirazlar üzerine tekrar 3. dereceye düşürülen uyuşmazlık konusu taşınmazların; 3. derece arkeolojik sit olduğu esastndan hareketle tesis edilen idari işlemlerin iptali.

T.Ö.  
MİT MİR  
3.1 DARE M HİKMEBİ  
Esas No:1991/827  
KararNo:1992/1064

DAVACI : TMMOB, Mimarlar Odası İzmir Şubesi  
VEKİLİ : Av.Güney Dinç  
Salihağa İşbaşı No:618 Kolsak/İZMİR  
DAVALILAR : 1.Kültür Bakanlığı-ANKARA  
2.İzmir 1 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu Başkanlığı

DAVALILAR KATILIMINDA

DAVA A KATILAN : SS Yeşil İldir Konut Yapı Kooperatifi

VEKİLİ : Av.Bilal Umar

Atatürk Cad.No:398 Füre No:704 Als Cesak/İZMİR

DAVA ALIN ÖZETİ : Davacıların, İzmir 1 Numaralı Kültür ve Tabiat

Varlıkları Koruma Kurulunun 15.9.1988 Tarihli ve 513 sayılı kararı ile 1. Derece Arkeolojik Sit olarak belirlenen alanların yeniden 1.Derece arkeolojik sit olarak belirlenmesi, çevresinde yeniden 100 metrelik koruma bandının oluşturulması ve bu alan içinde kalan Yeşil İldir Yapı Kooperatifine ait tapunun 1 parça 30,58,392,477 parsellerde yapılaşmaya yönelik mevzi imar planlarının ve projelerinin onaylanması ile ilgili 1.4.13,1 sayılı başvuruların cevap verilerek suretlerle reddi yolundaki işlem ile İzmir 1 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulunun 30,58,392 ve 477 sayılı parsellere ilişkin olarak aldığı ve mevzi imar planlarının uygun olduğu hususunda da içerden 19.7.1991 Tarihli ve 3088 sayılı kararının; uygunsuzluk konusu alanın 1.derece arkeolojik sit alanında bulunduğu bu nedenle yapılaşmaya açılması hususunda aykırılık olduğu yolundaki iddialarla iptali istemiştir.

KONULAN BAKIMLIĞI

DAVA ALIN ÖZETİ : Uyşmazlık konusu yerin arkeolojik sit derecesinde uzman kişilerden oluşan kurul tarafından yapılan değerlendirme üzerine 3.derece olarak belirlendiği, hukuka aykırı bir yön bulunmadığından cevabın reddi gerektiği yolundadır.

İZMİR 1. NUMARALI KORUMA KURULU

DAVA ALININ ÖZETİ : Savunma verilmiştir.

T.C  
İ. Z. M. İ. R.  
3. İDARE MAHKEMESİ  
Dosya No: 1991/827  
Karar No: 1992/1064

-2-

**DAVALI İDARELER YANINDA**

**DAVAYA KATILANIN SAVUNMASI** : Uyuşmazlık konusu parsellerin 1. derece arkeolojik sit niteliğinde olduğu yolundaki iddiaların hiçbir bilimsel temele dayanmadığı, davanın reddi gerektiği yolundadır.

**TÜRK MİLLETİ ADINA**

Hüküm veren İzmir 3. İdare Mahkemesince, duruşma için önceden belli edilen 11.11.1992 gününde davacı vekili Av. Süleyman Dinç'in davaya katılan kooperatif başkanının ve kooperatif vekili Av. Bilge Umar'ın geldiği görülmek üzere usulüne uygun biçimde duruşma yapıldıktan sonra işin gereği görüldü;

Dava, davacının İzmir 1 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulunun 15.9.1988 günlü ve 513 sayılı kararıyla 1. derece arkeolojik sit olarak belirlenen alanların yeniden 1. derece arkeolojik sit olarak belirlenmesi, çevresinde yeniden 100 metrelik koruma bandının oluşturulması ve bu alan içinde kalan Yeşil İldır Yapı Kooperatifine ait tapu alanı 1 pafta 30,58,392,477 parsellerde yapılaşmaya yönelik mevzi imar planlarının ve projelerinin onaylanmaması yolundaki 1.4.1991 sayılı başvurularının cevap verilmemek suretiyle reddi yolundaki işlem ile İzmir 1 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulunun, 30,58,392 ve 477 sayılı parsellere ilişkin olarak aldığı ve mevzi imar planına uygun olduğu hususunu da içeren 19.7.1991 günlü ve 3086 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Uyuşmazlığın çözümü, davaya katılan yapı kooperatifine ait Çeşme, İldır Köyü 1 pafta 30,58,392 ve 477 sayılı parsellerin bulunduğu alanın arkeolojik sit niteliğinin ve derecesinin belirlenmesine ilişkin bulunduğu 17.9.1991 günlü mahkeme kararı ile keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılarak karar verilmiş, 15.2.1992 günü yapılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda bilirkişiler, Prof. Dr. Cevdet Bayburtluoğlu, Prof. Dr. Güven Bakır, Prof. Dr. Sevim Buluç tarafından ortaklaşa hazırlanan raporda, komunun gelişimine ilişkin olarak, davaya konu Çeşme ilçesi, İldır Köyü Poyoz mevkiindeki 1 pafta 30,58,392,477 parsel sayılı taşınmazların Gayri Menkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunca A.2273 sayılı ve 20.6.1981 tarihli kararla 1. derece arkeolojik sit olarak ilan edildiği, İzmir 1 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulunun 2.6.1988/20

•/•••

günlü toplantı ve 2.6.1988/356 sayılı kararı ile uyumsuzluk konusu yerlerle birlikte bazı yerlerin sit derecelerinin 3 olarak değiştirildiği, yapılan yeni başvurular üzerine yörede sondaj kazılarının yaptırıldığı, hazırlanan raporlar dikkate alınarak 15.9.1988 günlü ve 513 sayılı koruma kurulu kararı ile uyumsuzluk konusu yerlerin derecesinin yeniden 1.dereceye yükseltildiği, yapılan itirazlar üzerine konunun yeniden İznir Koruma Kurulu ile Yüksek Kurulu gündemine girdiği, yapılan incelemeler sonucunda uyumsuzluk konusu yerlerin sit derecelerini tekrar 3.dereceye düşürüldüğü, uyumsuzluk konusu taşınmazların 3.derece arkeolojik sit olduğu esnasında hareketle tesis edilen dava konusu işlemlerin, iptali isteniyse bu davanın açıldığı, yolunda tesbitlere yer verildikten sonra özetle; Ephythrai'nin topraklarının Karaburun ilçesine bağlı Bahçe köyünden Alaçatı'ya doğru zirveleri kollu olarak antiklaşmasını ve Teos kentleri ile sınır oluşturduğu, bu durumda Gerence Körfezinin tüdü ile Sami köyü mevkii Kadıoacak Köyüne kadar Ephythrai'nin topraklarını içinde kaldığı, dava konusu alandan başlayan yörenin, kapıda depo-estrupo işlevini üstlendiği ve keşif olduğu, eç devirlerde farklı işler için kullanıldığı, yoğun yapı kalıntılarının kazı yapmaya gerektireyecek kadar ortada olduğu, yoğun kırık ve fırın çürümesinin buranın Ephythrai'nin antik yazarlarca tanımlanmış keramik atölyelerinin yeri olduğunu gösterdiği, yüzeye çıkarılan ve izmir müzesinde saklanan bulguların çevrede var olduğu kesin olan seramik atölyelerinin en azından Milattan önce 4.YY. la ait olduğunu gösterdiği, çünkü adı ile Kirazburun olan yarım ada ile Ephythrai arasında, davaya konu arazinin de örnekteki deniz içerisinde çok sayıda yapı izlenmiş sütün tanburu, orthostat türü blokun belirlendiği hususunu 1988 yılında bilim dünyasına sunulduğu; davaya konu alanda yapılan sondajlar ve kazıların, buranın antik Ephythrai kentinin kuzey sınırının hemen dışına olması nedeni ile hem iskan hem de nekropol alanı olarak kullanıldığını ortaya koyduğu, dava konusu arazinin deniz kenarında, keşif sırasında med-ceviz olayı sonucu deniz suyunun çekilmesi ile görülen sikari kalıntıların, yoğun seramik çürüme atölye artıklarının, buranın, seramik atölyelerinin bulunduğu ve bazılarını depolayıp ihrac edildiği bir yöre olduğunu gösterdiği belirtilmiştir. Raporun "Değerlendirme" bölümünde de, tüm antik kent-

T.C.

İ Z M İ R

3. İDARE MAHKEMESİ

Esas No:1991/827

Karar No:1992/1064

-4-

lerde olduğu gibi Erythrai'da da yerleşim ve mezarlık alanı olarak sur dışında geniş bir alanın kullanıldığına açık olduğu, Kentin köy ve mezralara veya benzeri yerleşim birimleri bir yana, isminin karşılığı olan "kızıl, kızılımsı kırmızı" sıfatını yalnız üzerinde bulunduğu yerden değil, taş ocaklarına bulunduğu Kiraz burununda içeren çevreden aldığı kesin olduğu değerlendirilince yer verilmiş; "sonuç" bölümünde de, Antik Erythrai kentinin taş ocaklarına bulunduğu ve Asdolumun batısında Arkaik devirden Hellenistik döneme kadar taş ile ilgili tüm bilgileri (çakarın, yarı işleme, nakletme) sergilediği için derece Körfezinin güneyinde Mikaen buluntularının ele geçtiği, haritada Sermyian Yalısı Köyünü bulduğu koya kadarki alanın tekrar birinci derece arkeolojik sit alanı olarak ilan gerektirdiği; mesken alan olması nedeniyle birinci derece dışına çıkarılan İldır köyündeki bu alanın da birinci derece sit alanı içine tekrar alınması gerektiği; dava konusu alan içinde korunan bir türde çapa çapma alanları bulunduğu, dava konusu alan ile Erythrai'nın imarın da büyük rol oynayan taş ocaklarının arasında tüm yapılaşmanın önlenmesi ve mevcut tesislerin de kaldırılıp bu alanın bulunduğu adalarla arkeolojik bir sit alanı yapılması gerektiği olduğu belirtilmiştir.

Birlikte raporu mahkememizde esas ve usul yönünden yerinde ve karar esas alınabilecek nitelikte bulunmuştur.

Dava usulünde bilgi ve belgeler birlikte raporu ile birlikte incelendiğinde uyumsuzluk konusu taşınmazların bulunduğu yerin 3. derece arkeolojik sit niteliğinde olduğu esasına dayanan dava konusu işlemlerde hukuka aykırılık bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle dava konusu işlemlerin iptaline, aşağıda ödenen 5.189.300.-lira yargılama gideri ile 225.000.-lira avukatlık ücretinin devlet idarelerinden alınarak davacıya verilmesine, davaya katılan taraflardan yapılan yargılama giderlerinin üzerinde bırakılması, artan posta ücretinin istemesi halinde davacıya geri verilmesine 11.11.1992 gününde oybirliğiyle karar verildi.

BAŞKAN  
Ali İltis TANER  
(26559)

ÜYE  
Kudret KILICER  
(26358)

ÜYE  
Lecla ERDOĞAN  
(27362)

Yargılama Giderleri:  
Başvuru Harcı..... 7.700.-  
Karar Harcı..... 7.700.-  
Y.D.Karar Harcı..... 12.400.-  
Vekalet Harcı..... 1.500.-  
Posta Gideri..... 160.000.-  
Keşif ve Bil.Gid....5.000.000.-  
Toplam.....15.189.300.-  
A/Ö

Aslımın Ayndır